

GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TƯ TƯỞNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGHỆ AN TRƯỚC ẢNH HƯỞNG CỦA MẠNG XÃ HỘI TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

Vũ Thị Thanh Tú
Trường ĐH Nghệ An

Tóm tắt: Mạng xã hội không chỉ là công cụ giúp kết nối mọi người mà còn là diễn đàn quan trọng để trao đổi thông tin, trở thành công cụ hỗ trợ học tập của học sinh. Bài viết này sẽ trình bày những mặt tích cực cũng như những hạn chế trong việc sử dụng mạng xã hội của sinh viên, từ đó đưa ra các giải pháp biến mạng xã hội đồng hành trên con đường học tập và trưởng thành của sinh viên Trường Đại học Nghệ An.

Từ khóa: Mạng xã hội, Trường Đại học Nghệ An, Giáo dục chính trị, tư tưởng.

POLITICAL AND IDEOLOGICAL EDUCATION FOR STUDENTS OF NGHE AN UNIVERSITY IN THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS IN THE CURRENT CONTEXT

Abstract: Social networks are not only a tool to help connect people but also an important forum for exchanging information, becoming an effective tool to support students' learning. This article will present the positive aspects as well as the limitations of students' use of social networks, thereby offering solutions to turn social networks into a companion on the learning and growth path of students of Nghe An University.

Key words: Social network, Nghe An University, Political and ideological education.

Nhận bài: 24/09/2025

Phản biện: 24/10/2025

Duyệt đăng: 28/10/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin thì việc sử dụng mạng xã hội đang ngày càng gia tăng trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống xã hội. Mạng xã hội không chỉ là công cụ giúp kết nối mọi người mà còn là một diễn đàn quan trọng cho việc trao đổi thông tin, trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực cho việc học tập của sinh viên. Tuy nhiên, mạng xã hội cũng mang lại những thách thức to lớn. Các thể lực thù địch thường khai thác mạng xã hội như một kênh thông tin đến công chúng, đặc biệt là giới trẻ và sinh viên, những thông tin và tư tưởng bịa đặt, sai lệch hoặc những thông tin “nói thật” một chiều, thổi phồng những sai lầm, thiếu sót của một số cán bộ, đảng viên, qua đó gây hoang mang, tạo bức xúc trong dư luận xã hội. Vì vậy, trong phạm vi bài viết trình bày những mặt tích cực cũng như hạn chế của việc sử dụng mạng xã hội của sinh viên, từ đó đưa ra những giải pháp

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tình hình sử dụng mạng xã hội của sinh viên trường Đại học Nghệ An hiện nay

Mạng xã hội (social network) là hệ thống thông tin cung cấp cho cộng đồng người sử dụng mạng các dịch vụ lưu trữ, cung cấp, sử dụng, tìm kiếm, chia sẻ và trao đổi thông tin với nhau, bao gồm

dịch vụ tạo trang thông tin điện tử cá nhân, diễn đàn, trò chuyện trực tuyến, chia sẻ âm thanh, hình ảnh và các hình thức dịch vụ tương tự khác. Với đặc điểm nổi trội là tính kết nối nhanh, chia sẻ rộng, chỉ cần một chiếc điện thoại hay một máy tính kết nối Internet, có thể truy cập và tham gia vào rất nhiều trang mạng. Hiện nay, sự phát triển mạnh mẽ của các nền tảng như Facebook, Instagram, TikTok, Zalo, Youtube, Twitter... đặc biệt nhất là Facebook đã tạo ra một không gian mới cho việc kết nối, giao lưu và chia sẻ thông tin. Mặc dù mục đích, cách thức, mức độ tham gia các trang mạng xã hội của mỗi người khác nhau nhưng có một điểm chung đó là xem nó như là một phần không thể thiếu trong đời sống tinh thần của con người.

Ngoài việc sử dụng mạng xã hội cho mục đích giải trí và kết nối, sinh viên cũng sử dụng chúng cho các mục đích giáo dục và thông tin. Họ cập nhật tin tức, thảo luận về các sự kiện trong đời sống xã hội, tham gia vào các nhóm thảo luận với các chủ đề từ học thuật đến chính trị. Sự tương tác này không chỉ giúp sinh viên mở rộng kiến thức mà còn phát triển kỹ năng phân tích và phê bình.

Internet và các trang mạng xã hội đem lại rất nhiều tiện ích cho người sử dụng, vì tốc độ thông tin nhanh, nội dung phong phú, đa dạng... nếu

biết khai thác, sử dụng hợp lý thì nó mang lại hiệu quả rất lớn cả trong học tập, công tác, sinh hoạt và đời sống xã hội cho thanh niên, ngược lại nó sẽ gây ra nhiều hệ lụy không tốt. Đặc điểm nổi trội của các trang mạng xã hội là thông tin nhanh, nhiều, nhưng bị trộn lẫn giữa những thông tin tốt với thông tin xấu, thiếu tính định hướng thông tin, tư tưởng, không ai phải chịu trách nhiệm, không ai kiểm chứng.

Điều đáng quan tâm lo ngại nhất hiện nay là nhiều thông tin trên mạng xã hội hàm chứa nội dung xấu độc, dụ dỗ, lôi kéo người tham gia như: phim ảnh khiêu dâm, lối sống trụy lạc, kích động bạo lực, khiêu khích chiến tranh, chia rẽ đoàn kết dân tộc, tôn giáo... Với đặc tính hấp dẫn, lôi cuốn của các trang mạng xã hội rất dễ làm cho người tham gia bị sa đà vào “biển thông tin” hỗn loạn đó lúc nào mà không hay biết, làm cho họ sao nhãng việc học hành, giảm năng suất lao động, tinh thần uể oải, sa sút, đắm chìm vào thế giới ảo trong đời sống thực. Đây chính là tác nhân làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe, tâm sinh lý và việc hình thành, phát triển nhân cách, lối sống tốt đẹp của con người, nhất là giới trẻ.

Theo một nghiên cứu thống kê năm 2024, 99% sinh viên Việt Nam đang sử dụng mạng xã hội, với Facebook là nền tảng phổ biến nhất, chiếm đến 86,6% trong số đó. Theo khảo sát điều tra, 100% sinh viên Trường Đại học Nghệ An sử dụng điện thoại di động thông minh và sử dụng 02 ứng dụng mạng xã hội: facebook và zalo. Mức độ sử dụng này phản ánh sự ưu tiên trong lựa chọn nền tảng cho phép tương tác cao và phát triển sớm trên mạng di động, giúp sinh viên không chỉ giải trí mà còn tham gia vào các hoạt động của lớp, nhà trường, xã hội một cách tích cực.

2.2. Những thách thức khi sử dụng mạng xã hội của sinh viên Trường Đại học Nghệ An hiện nay

Như đã nói ở trên, sự thông thạo mạng xã hội của sinh viên không chỉ giúp họ kết nối với bạn bè và gia đình mà còn mở ra một cánh cửa mới để họ tham gia vào các cuộc thảo luận chính trị và xã hội một cách tích cực. Các nền tảng này trở thành diễn đàn cho sinh viên bày tỏ quan điểm, phản ứng với các sự kiện hiện tại và là nơi hình thành và củng cố ý thức chính trị cá nhân. Thông qua các cuộc thảo luận và chia sẻ trên mạng xã hội,

sinh viên có thể tiếp cận với một lượng lớn thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, từ đó giúp họ phát triển khả năng phân tích và đánh giá thông tin một cách đa dạng. Điều này cần đặc biệt lưu ý trong bối cảnh hiện nay, khi thông tin sai lệch và tuyên truyền đang ngày càng trở nên phổ biến. Các cuộc thảo luận này không chỉ giới hạn ở môi trường trong nước mà còn vượt ra ngoài biên giới, cho phép sinh viên tiếp xúc và tham gia vào các chủ đề chính trị toàn cầu, từ đó mở rộng hiểu biết và nhận thức của họ về các vấn đề quốc tế.

Tuy nhiên, mạng xã hội cũng mang lại những thách thức to lớn. Các thế lực thù địch thường khai thác mạng xã hội như một kênh thông tin đến công chúng, đặc biệt là giới trẻ và sinh viên, những thông tin và tư tưởng bịa đặt, sai lệch hoặc những thông tin “nói thật” một chiều, thổi phồng những sai lầm, thiếu sót của một số cán bộ, đảng viên, qua đó gây hoang mang, tạo bức xúc trong dư luận xã hội. Thông qua việc tạo lập các nhóm, trang, hay thậm chí là các sự kiện giả mạo trên các nền tảng mạng xã hội, họ không chỉ tạo ra các cuộc thảo luận với luận điệu lập lờ một cách có chủ đích mà còn nhắm đến việc khuếch trương quan điểm lệch lạc và những khuynh hướng xã hội “dân chủ” kiểu Mỹ và phương Tây hòng làm cho người đọc thấy hoài nghi về “xã hội Việt Nam” và mơ tưởng về một “xã hội khác” được cổ xúy là tốt đẹp hơn. Chúng tuyên truyền xuyên tạc nhằm phủ nhận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam; đẩy mạnh hoạt động xuyên tạc lịch sử; thực hiện âm mưu “phi chính trị hóa” quân đội và công an... Việc tiếp xúc quá nhiều với thông tin có thể dẫn đến việc sinh viên cảm thấy choáng ngợp bởi lượng thông tin khổng lồ mà không thể xử lý hoặc phân biệt đâu là thông tin chính xác.

Thực tế cho thấy mối tương quan đáng kể giữa mức độ tiếp xúc của sinh viên với các nội dung chính trị trên mạng xã hội và sự thay đổi trong quan điểm chính trị của họ. Cụ thể, xuất hiện sự phân hóa rõ rệt giữa các nhóm sinh viên: Nhóm sinh viên có tiếp xúc thường xuyên với các nội dung chính trị tích cực lại thường có xu hướng củng cố niềm tin vào lý tưởng và giá trị quốc gia, đồng thời thể hiện thái độ cảnh giác cao đối với thông tin thù địch; Trong khi đó, nhóm sinh viên

tiếp xúc nhiều với nội dung chính trị tiêu cực và sai lệch lại thường dễ bị dao động lập trường tư tưởng và thậm chí ủng hộ các quan điểm chống chính quyền hiện hành. Điều này, không chỉ tạo ra thách thức trong việc xác định và đối phó với thông tin sai lệch mà còn đòi hỏi một nền giáo dục truyền thông và tư duy phản biện mạnh mẽ trong sinh viên để họ có thể đánh giá và tiếp nhận thông tin một cách chính xác và có trách nhiệm.

Vậy, để giải quyết những vấn đề này và tận dụng tốt hơn các lợi ích mà mạng xã hội mang lại, cần có sự can thiệp từ các cơ quan giáo dục và chính quyền. Các chương trình giáo dục cần được thiết kế để nâng cao nhận thức về thông tin và dạy sinh viên cách phân tích phê phán thông tin. Hơn nữa, cần có các chính sách bảo vệ quyền riêng tư và an ninh mạng để đảm bảo rằng sinh viên có thể tham gia vào các hoạt động chính trị một cách an toàn và hiệu quả. Qua đó, mạng xã hội không chỉ là nơi giải trí mà còn là công cụ giáo dục chính trị mạnh mẽ, giúp sinh viên không chỉ phát triển bản thân mà còn có thể góp phần vào sự phát triển của xã hội.

2.3. Các giải pháp nhằm giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên trường Đại học Nghệ An trước ảnh hưởng của mạng xã hội trong bối cảnh hiện nay

Mạng xã hội như một con dao hai lưỡi, một mặt cung cấp không gian cho tự do ngôn luận và thảo luận cởi mở, mặt khác có thể trở thành công cụ đắc lực cho các thế lực thù địch nhằm lan truyền tư tưởng và thông tin sai lệch. Khả năng của mạng xã hội trong việc kết nối người dùng không giới hạn bởi không gian địa lý tạo điều kiện cho sự trao đổi ý tưởng một cách tự do và rộng rãi, nhưng mặt trái của nó là sự phát tán không kiểm soát của các thông tin không chính xác hoặc có tính chất phá hoại. Sự phức tạp của mạng xã hội như một công cụ thông tin đã khiến cho việc định hướng quan điểm chính trị của sinh viên trở nên thách thức hơn. Nhận thức được hai mặt của mạng xã hội trong việc hình thành quan điểm chính trị là điều cần thiết cho cả nhà hoạch định chính sách, nhà giáo dục và chính bản thân sinh viên.

Thứ nhất, giáo dục hình thành và củng cố nhận thức, làm cho giới trẻ thấm sâu những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc; giáo dục, rèn luyện cho họ có bản lĩnh chính trị vững vàng,

đạo đức phẩm chất tốt, lối sống trong sạch, lành mạnh, luôn biết tự trọng, tự chủ trong suy nghĩ và hành động, từ đó xây dựng lối sống tốt đẹp, sống có tình thương và trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội.

Thứ hai, bên cạnh việc giáo dục cho sinh viên nâng cao hiểu biết về các trang mạng xã hội, thì phải hướng dẫn, tư vấn cho họ những kiến thức, kỹ năng sử dụng các trang mạng xã hội. Điều hết sức quan trọng là phải chỉ cho họ thấy được tính hai mặt của mạng xã hội, đặc biệt là những hậu quả, hệ lụy của việc sử dụng mạng xã hội một cách tùy tiện, thái quá. Chỉ dẫn cho họ biết cách ứng xử và khả năng miễn dịch khi tiếp xúc với những thông tin xấu độc, mời gọi, khiêu khích, lôi kéo, phản động,... đăng tải tràn lan trên các trang mạng xã hội. Đồng thời, giáo dục nâng cao ý thức, trách nhiệm xã hội cho thanh niên, làm cho họ biết làm chủ và kiểm soát được các hành vi của bản thân. Các thông tin tung lên mạng phải đúng với quy định của pháp luật, của đơn vị, địa phương, phù hợp với thuần phong mỹ tục và chuẩn mực đạo đức xã hội; phải hết sức thận trọng khi đăng tải những thông tin, hình ảnh của cá nhân và các hoạt động của đơn vị, nhất là đơn vị quân đội, công an lên các trang mạng xã hội. Phải giúp sinh viên này không chỉ hiểu rõ hơn về lịch sử và bối cảnh chính trị của đất nước mà còn được trang bị kỹ năng phản biện, cho phép họ đánh giá thông tin một cách toàn diện và từ nhiều góc độ khác nhau. Để làm tốt biện pháp này, giảng viên các môn Chính trị, Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cần có sự lồng ghép tính giáo dục vào trong các bài giảng, đồng thời lấy các ví dụ thực tiễn minh họa để tránh đi vào bài giảng lý thuyết, sáo rỗng.

Thứ ba, phòng Công tác học sinh, sinh viên cần phối kết hợp với các phòng ban khác của trường Đại học Nghệ An quan tâm sát sao đến đời sống tinh thần của sinh viên. Mở các câu lạc bộ để sinh viên tham gia sinh hoạt, tổ chức các hoạt động văn nghệ thể dục thể thao chào mừng các ngày lễ, tổ chức các cuộc thi Lý luận chính trị... thông qua đó tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, quy định của địa phương, đơn vị, trên cơ sở đó giáo dục, định hướng chính trị, tạo niềm tin và nhiệt huyết của tuổi trẻ, chống lại các loại sản phẩm văn hóa

xấu độc, âm mưu “xâm lăng văn hóa”, tư tưởng “áp đặt lối sống, văn hóa phương Tây”, làm ảnh hưởng xấu đến đời sống tình cảm tốt đẹp, tâm hồn trong sáng vốn có của sinh viên hiện nay.

Thứ tư, thúc đẩy sự hợp tác giữa các cơ quan chính phủ, tổ chức giáo dục và các nhà cung cấp nền tảng mạng xã hội để giám sát và quản lý nội dung. Đây là một giải pháp quan trọng và thiết thực nhằm ngăn chặn sự lây lan của thông tin sai lệch và thù địch. Tức là giải pháp ngăn chặn đầu vào của các thông tin xấu, độc ngăn nó không bị phát tán ra cộng đồng.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh các thế lực thù địch sử dụng chiến lược “diễn biến hòa bình” để gieo rắc tư tưởng phá hoại và làm suy yếu hệ thống chính trị từ bên trong, mạng xã hội đã trở thành một

phần của chiến thuật này. Điều này tạo điều kiện cho các thế lực thù địch có thể dễ dàng khuếch đại các vấn đề nhạy cảm và tạo ra sự chia rẽ trong quan điểm chính trị của sinh viên trên địa bàn cả nước nói chung, sinh viên trường Đại học Nghệ An nói riêng. Vì vậy, nhận thức về vai trò của mạng xã hội trong bối cảnh hiện nay và sự ảnh hưởng của nó đối với quan điểm chính trị của sinh viên là rất quan trọng để định hình các chính sách giáo dục và truyền thông, nhằm mục đích tăng cường khả năng phân biệt và phản bác lại các thông tin sai lệch và tuyên truyền thù địch trong cộng đồng sinh viên. Có như vậy mạng xã hội mới có thể là công cụ hỗ trợ đắc lực cho sinh viên trường Đại học Nghệ An trong quá trình học tập cũng như hướng tới tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Lan Nguyễn, *Ảnh hưởng của việc sử dụng mạng xã hội facebook đến học tập và đời sống của sinh viên hiện nay*, Luận án Tiến sĩ xã hội học, ĐH KHXH và NV Hà Nội, 2020.
- Nghiện mạng xã hội – mối nguy của giới trẻ*, Báo Anh, Báo Quân đội nhân dân, 2024.
- Huỳnh, T. B. N. (2024). Thực trạng động cơ học tập của sinh viên ngành Giáo dục mầm non, Trường Cao đẳng Sư phạm Kiên Giang và một số khuyến nghị. *Tạp chí Giáo dục, Tập 24, Số đặc biệt 3 (4/2024)*, 232–236.
- Nguyễn, T. D., & Đoàn, V. Đ. (2013). Động cơ học tập của sinh viên Trường ĐHSP TP.HCM. *Tạp chí Khoa học – Trường Đại học Sư phạm TP.HCM, Số 48*, 178–184.
- Tôn, L. G., & Nguyễn, T. T. T. (2024). Các yếu tố ảnh hưởng tới động cơ học tập của sinh viên Trường Đại học Thủ đô Hà Nội. *Tạp chí Thiết bị Giáo dục. (Bài đăng trực tuyến ngày 04/6/2024)*.